હરિશ્ચંદ્ર.

નાટકનાં ગાયનો.

Reg No. 68

રચનાર.

નજીર બેગ મુનસી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

આશક હુસેન માલીક.

નવીન એલેકઝાન્ડ્રા થીએટ્રીકલ કંપની ઓફ લખનૌ.

હાલ મુ. આનંદભુવન થીએટર—અમદાવાદ.

આવૃતી ૧ લી. પ્રત. ૫૦૦

સંવત ૧૯૭૭ સને ૧૯૨૧

કીંમત રૂ. ૦—૪—૦

શ્રી જૈન એડવોકેટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. ચીમનલાલ
ગોકળદાસે છાપ્યાં.
ઠે: ધીકાંટે જેશીંગભાઇની વાડી—અમદાવાદ.

હરિશ્ચંદ્ર

નાટકનાં ગાયનો.

ગાયન ૧

પરીયાં—

સાંઇ જગમેં શરમ રખ મેરી
તું એ સોહી પાક પરવરદિગાર
પેદા કાંયેકી લાજ તુમીકે તુમ દાના અમ ચેરી

ગાયન ૨

ઇંદ્ર—

ઇંદર હય મેરા નામ જગત જાને હય સારી
દિન રાત સુખમે કીટતી હય અબ ઉમર હમારી
કરતા હું મહારાજ મેં દંડવત આપકો
મુજ દાસ પર જાત ચાહીયે બસ કીરપા તુમારી
મેને સુના હય જગમે હરિચંદ્ર હય નામી
હય સત્યબાદી ઉસકાનો ઉસ—લોકમે જારી
તુમમેંસે કોઇ જુઠ બુલાવે ઇસે જાકર
અબ અપને મનમે હયતે યેહી બાત બીચારી

ગાયન ૩

વિશ્વામિત્ર—

જુઠ બુલાઉ બચન નીભાઉ તમ રીશી કહાઉ મુનીયે મહારાજ
બોલે નહિ જુઠ જો કોઇ નહિ મનુસ્ય તે
સત્ય માંગત કે અભી યહાસે મે નાઉ

ગાયન ૪

વિશ્વામીત્ર—

હર હર કરના બન બન ફીરના પ્રીતમે સાંઇક હરઆન
દુનિયાસે કુચ નહિ હય હરકી નેહમે દેદું જાન
જાકે હરિચંદ્રસે અબમેં સોના માંગુ ઇતના આજ
હાથા ઉપર ગેદ ઉછાલે એક મનુસ્ય આમ બેઠે યહાં

ગાયન ૫

વિદુશક—

એ પેટ હમારા ખાલી ફીર પેટ હમારા ખાલી
દુશમન ખીરે કકડી ખાઇ નવ મન ગાજર તોલી
દો મન ખાયા શાક ચનેકા ખેતસે લેકર મોલ
જુઆર બાજરેકી સો રોટી ખાઇથી કલ શામ
ઇતને ખાને પર બીતેમેં ભુખા હું ખુશ કામ

ગાયન ૬

હરિશ્ચંદ્ર—

કહાંસે આપ આયે હેં ઓર યહાં તશરીફ લાયે હેં

શ્રીંઘાસન ઉજલ કીયા આપને અય મહારાજ
આપને જો ઈસ રૂપકા દરસ દીયાથા આજ
મેરે અચ્છે દીન આયે હેં જો યહાં તશરીફ લાયે હેં
દાસ પર આકે આપને કરમ કીયા મહારાજ
ઇચ્છા હો જો આપકી હમસે કરો ઇઝહાર
સભી અબ દુ:ખ ભુલાયે હેં જો યહાં તશરીફ લાયેહેં

ગાયન ૭

રિઆયા—

હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ સુનો તુમ હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ
મનકે પખેરૂ માનત નાહિ છેડત હમ દિનરાત
મારકે ઉનકો કરદો અબ તુમ જલદીસે તારાજ

ગાયન ૮

હરિશ્ચંદ્ર—

અરે માર ડાલો અભી ઇનકો જલદી જાઓરે
ઉનકો જલદી જાઓરે ઈનામ હમસે પાઓરે
મેરી રિઆયા સુખમેં રહે સબ
કષ્ટ મનસે ઉનકે તુમ મિટાઓરે

ગાયન ૯

વિશ્વામિત્ર—

અયે પરિયોં અબ જાઓ તુમ હરિશ્ચંદ્રકે પાસ
નાચ દિખાના ગાના સુનાના ઉસકો હે વિશ્વાસ

દેવે તુમહે ઇનામ જાણતો કહેના શ્રી મહારાજ
સ્ત્રી અપની બનાવો હમકો તુમ અપની સરતાજ

ગાયન ૧૦

પરિયાં—

અચ્છા રીશીજી જાને હય હમ રાજાકે દરબાર
જયસા કહા હય આપને વોહી કરેગે કાર

હરિશ્ચંદ્ર— ૧૧

અયે પુરાનતારા સુનલે બિપત અબ તુ હમારી
એક સ્વપના મેંને દેખા હય કલ રાતકો પયારી
સબ રાજપાટ છીન હમારા કોઈ સાધુ
બેઠે વોહ મેરે તખ્તપર એક અદના પુજારી
મુજકો ઓર તુમકો પુત્ર રોહિતકો મયે પ્રધાન
યહાંસે નિકાલદે વોહ હમે કરકે ભિખારી

ગાયન ૧૨

તારામતિ—

રાજાજીના મનમે અપને સ્જોગમ કુચ ખાઇયે
હય વોહ ઇશ્વર સબકા માલિક મનકો અબ સમજાઇયે
પુત્ર રોહિતકો મેરે ઓર તુમકો ઇસ જગમેં સદા
રખે ઇશ્વર સાદ દિલસે રાત દિન સુખ પાઇયે
દિન ચઢા હે કીજીયે અસ્નાન અબજી ખોલકર
ઓર બદલ પોશાક બસ દરબારકો અબ જાઇયે

ગાયન ૧૩

પરિયાં—

મહારાજ ગાયે અબહુમ ઓર નાચે ખુબી છમછમ
હીરેકા તાજ દમદમ કર સીસ ઉપર હરદમ
ઓર મુકુટ ભી ચમકે ચમચમ
રૈયત ભી અબ તિહારી તુજસે રહે ખુશ સારી
યહ પુત્ર તેરા ઓર નારી યાને કે પ્યારા પ્યારી
સુખમેં રહ સદા રહે બાહુમ મહારાજ ગાયે અબહુમ

ગાયન ૧૪

તારામતિ-હરીશ્ચંદ્ર-રોહીત—

તુને ફલક યે કયા કીયા હાય ઝબ સીતમ ગઝબ
અયશો ખુશી ગમ દિયા હાય ગઝલ સીતમ ગઝલ
કયા હુઈ હમસે હયખતા જો યે સીતમ કીયા લડા
ભાગ્યમેં એહીથા લીખા હાય ગઝબ સીતમ ગઝબ
સારી સભાકો હય સલામ જાને હેં યહાંસે નેકનામ
છોડકે અપના સુખ તમામ હાય ગઝબ સીતમ ગઝબ

ગાયન ૧૫

નક્ષત્ર—

મન મેલ મીટે તન તેજ બઢે હે રગ ભગકા લોટા
સો રોગ ટલે સો ઓર જલે કુરે ભંગ અંગકો મોટા
જબ તાર જમે આઝાર ઘટે નવ હાથ બઢે જી છોટા

તન સાફ મન સાફ હો સાફ આદમી ખોટા
લે ઠન્દ દુધમેં ધોલા ફીર ભંગ બના અન મોલા
કર પાર ભંગકા ગોલા દરબાર બોલ બમબોલા
ઉઠ ભોર નહાકર ગંગ ચઢાકર ભંગ જમાકર રંગ
દીખાદે જંગી કુંડી સોટા

ડ્રોપસીન.

ગાયન ૧૬

તારા—રોહિત—હરિચંદ્ર—
દીયે દુઃખ બહુ ખલકને સારે ચલે છોડકે રાજ બિચારે
હરીચંદ્ર—સભી તાતો તાજ છુટ જાવે એક સત્ય મેરા રહે જાવે
ચારે ફીરે બીપતકે મારે ચલે છોડકે રાજ બિચારે
તારા— અય પુત્ર રોહિત મતરો રો રોકેન જીકો ખોવોજી
તે સત્યકે જાઉ તુમ્હારે ચલે છોડકે રાજ બિચારે
પ્રજા તીનો—હય સલામ સબકો હમારા હય હ ક્કા હમકો સહારા
ચહાય ચલે જીગરપર આર છોડકે રાજ બિચારે

ગાયન ૧૭

હરીચંદ્ર—
હાય ઓર યે બિપત નઈ સીસપર આઇ
ઇશ્વર યે ઇસ દુઃખસે રિહાઇ
કીકી માગું ઇતના સોના દેખ નહિ કોઇ અપના દિખાઇ
તેરે સિવાય નહિ કોઇ હય જગમેં
હે પરમેશ્વર કીજે સહાઈ

ગાયન ૧૮

નક્ષત્ર--

હસ મન લહુ બાલાકકે હસમન પેડે બરપ્રી જાન
પહેલે સવેરે ઉઠકે સદા મેં ઇતના કરતા હું જલપાન
દુધકે મટકે કે મટકે ખાલી કરતા હું હરઆન
જાઉંગા જબ સાથમેં ઇસકે ઇતના પહેલે હો સામાન

ગાયન ૧૯

તીનો સબ—

સબ રાજપાટ છોડકે જંગલકો ચલતે હેં
સબકો સલામ કરતે હેં ઘરસે નીકલતે હેં
કુચ રાજતાજ તખીકે જાનેકા ગમ નહિ
લેકિન બચનકો અપનો નહિ હમ બદલતે
અય અહલે બઝમ આખરી તુમકો સલામ હય
અપના બચન નીભાનેકો અમ યહાંસે ચલતે હય

ગાયન ૨૦

તીનો—

ખીલાતા રંગ હય કયા ક્યા મુક્કદરકા બદલ જાના
કભી મુને જીગર પીના કભી લગતે જીગરખાના
અય ઇશ્વર કોન પાપ હમને કીયા હય પૃથ્વીપરસે
ફીરાતા હય જો તુમકો છુડાકર તાજ શાહના
નઝીર અબ મેંહર હો હરકી બીપત ચલ જાયગો સરકી

કે હય ઇસ જીનેસે બહેતર તો હમકો મોત આજાના

ગાયન ૨૧

તારામતિ—

ઇન દીનો દુનિયાકે મેં રન્જુર બે જારોમેં હું
બે મદદ બેચારી હું ઓર સખ્ત બાચારો મેં હું
વાઅદા કરતે કરદીયા અફસોસ અબમેં કયા કરૂં
દાનકે પહેલે નદેનસે ગુનાહ ગારોમેં હું
તીરા બખ્તીને સતાયા હય મુઝે બેહદ નઝીર
છાનતી હુ ખાકમેં અયવાયે આવારો મેં હું

ગાયન ૨૨

સ્રબ તીનો—

પુલ હય નદીકા કયા દાતા જલહોજલ હય સુંદરદાતા
ઉતરે નદીકે જલ્દી પાર સુન બીનતી હમરી કિરતાર
દિલસે તુજપર હય બલહાર કરદે કરમ અપન કિરતાર

ગાયન ૨૩

નક્ષત્ર—

નદી યે કયાહી નિર્મલ હય અહાહા ઓ હાયે
મુઝે ભોજન કરા ચંદરા હુઆ મેં ભુખસે બેદમ
મેરા મન સખ્ત ખ્યા કુલ હય અહાહા ઓ હાતે

ગાયન ૨૪

રોહિત –

પયાસ્સે આઇ લબપે જબાતા

હય ગલ ખુશક ઓર ઝબાન માત
અન્ન પાની બિના ઓર ચલને સે
હો ગયા હું મેં જાય જામાતા
કયસી ઇશ્વરને ગત બનાઈ હય
ફીરતે હય હમ રવા હવા માતા

ગાયન ૨૫

તારામતિ

કયસી કરૂ કરતાર નેનનમેં નહિ નીર રહાજો રોઊં મે
ઝારો નઝર
સત્ય બચનસે રાજ હય છોડા ધન દોલતસેમુંહકો મો.
પુત્રકો મેરે જલદો થોડા કરકે દયા એકબાર

ડોપસીન

૨૬

હરીચંદ્ર—

કાશીકિ બાશી સુનો હાલ મેરા કરકે ખ્યાલ
બેચાતાહું મે કોઇચીઝ જા લેલો ફીલહાલ

કાશી રાજા—

કોનસી ચીજહય ઓર કોનસા રખતાહય તુ માલ
હમભી દેખે જરા ઉસ ચીજકો આપ નેક અફાલ

હરીચંદ્ર—

બાલક ઓર સ્ત્રી યે દોનો જો હય ખસ્તા જીગર
ઇન્હીકો બેચતા હું હાય મે આ દીદગે તર

કાશી રાજા—

કયા હય સાધુ તેરા સ્ત્રી ઓર પુત્રકા મોલ
કેખતા હય કો અરે સ્ત્રી ઓર પુત્રકા મોલ

હરીચંદ્ર—

ઈતના સોના પુત્રે દરકાર હય અપ રાજાજી
એક મનુસ્ય હાથી ઉપર ગેદ ઉછાલે હો સુખી

રાજા—

અચ્છા અલ તુઝે દેતા હું મે ઓ સાના ચલલે
સ્ત્રી બાલકકો પરસંગ તું મેરે કરદે

ગાયન ૨૭

તારામતિ—

કયા મુસિબત હય પડી અફસોસ હય અફસોસ હય
હય અજલ સરપર ખડી અફસોસ હય અફસોસ હય
જીસ દિન અય રાજાજી તુમને સુપના દેખા રાતકો
કોનસીથી વોહ ઘડી અફસોસ હય
આપકી ચેરી જુદા હોતી હય સ્વામી આપસે
દુ:ખો ગમકી સીલ અડી અફસોસ હય,

ગાયન ૨૮

હરીશ્ચંદ્ર—

પ્રાન પ્યારી તારા હમારી હમસે જુદા અબ હોતી હય
કર જરા મનમેં સબર અયે પ્યારી કીસ લીયે શની રોતી હય
પુત્ર રોહીત લગજા તુગલેસે એક બાર અબ અય પ્યારે

દુઃખકી મારીકો સમજાના માતા તેરી જાન ખોતી હય
રાજ ગયા સબ દેશ હય છુટા ઔર બાલક છુટાં હે
હે બિધના ક્યા મન રોઓ તકદીરભી મેરી સોતી હેં

ગાયન ૨૯

હરીશ્ચંદ્ર—

મેરી ફુટી ક્યા તકદીર બીકા બંગીયે પર અરે હાથ
દયા કર પરમેશ્વર

મેં રાજાસે હુઆ નિર્ધન ભિખારીએ હુઆ ભાંગી
દિખાતી હય મુઝે ક્યા ક્યા ઝમાનેકી યે દોરંગી
કોઈ લાખ કરે તદબીર વોહી હોગા અકસર અરે હય

ગાયન ૩૦

ચંદ્રકળા—

પીતાજી નહિ આયે ક્યામેં કરૂં શમા ક્યામેં કરૂં
કરને શિકાર ગયેથે બનમેં પીતા નહિ કયું આએ
યે બિધના તોરે જાઉં મેં વારી જો મેરે પિતાસે મિલાયે

ગાયન ૩૧

તારામતી—

સોઉં કબતક દુખ ભારી મેરી ક્યા ક્યા હુઇ ખ્વારી
જલ અયે લડકાં લાના તુમ ઇસકો સંગમે નેક નામ
કંઇ હોને ન પાય શામ સહે આલમ નયે ગુલ કામ

રોહીત—

૩૨

સાંપને મુઝકો ડસ લીયા હાયા ગઝબ સિતમ ગઝબ

લાલ તેરા તો ચલ બસા ગઝબ
પીલા બદન સબ હો ગયા હાય ગઝબ સિતમ
ઝહરે યહાંસે યહાં ચઢા યહાંસે યહાં તક બઢા
અબતો બદન જાતા ફુકા હાર ગઝબ
ગનપત દનપત ભાઇયો માતાકો જાસુ જાઇયો

ગાયન ૩૩

હરીશ્ચંદ્ર—

કરમ વા ટાલે નટલે યે બહાના સુહાના ગમાના પડે
બરસો જીના હય ઇસ જગમેં આખિર મરના હય
દેખ મુસાફર ઇસ નગરીકે પાર ઉતરતા હય
એક દીન વોહથા કેમેં રાજા થા આલી મકામ
બંદગી ઝુક ઝુકકે કરતાથા મુઝકે હરખાઓ આમ
અબ હય વકતયે મેં ભંગીકા નોકર હો ગયા
શાકીને મરઘટ મેરા અચ્છા મુન્દર તે ગયા
યે બહાના સુહાના મનાન ગમાના પડે

ગાયન ૩૨

તારામતી—

હાય પૈસા કહાં જાકે અબ લાઉં મે,
હાય સમ્ઝ ખાઉં મેં તાકે મરનાઉં મે
પૈસા જો પાઉંમેં પુત્ર જલવાઉં મે

હાય સમઝાઉં—

પતકી નેહસે ઇધિર કુક રહા હય જીગર
અય મેરે ઇશ્વર દાસી પર મહેર કર

ગાયન ૬૫

સબ—

સબ ગે આફત લાતી હય કીસમત હર ઇન્સાન પર ખાસો આમ
નેકી કરલો ખુબ હય યાહોં જીસ્સે હોવે જહાંમેં
બદપર લાનત કરતે હૈં સબને કોકા હય નેક અન્જામ
સચ્ચેકો ઇજઝત હય જહાંમે જુડા હોતા હય બદનામ
હરિચંદ્ર આજ બંગીકે ઘરબીકા
મુરદે જલનાથા તકદીરમેં લીખા
મોને કે વાસ્તે રાની કુંવર બાંકે સુખમેં સદારો નઝીટબ
સુબોહ શામ.

(સમાપ્ત.)

